

DIGIÜHISKONNA PROGRAMM 2022–2025

Programmi koostaja ja vastutaja	Majandus- ja kommunikatsiooniministeeriumi digiriigi arengu osakond, sideosakond ja riikliku küberturvalisuse osakond, digiarengu asekanstler
Programmi eelnõu valmimise aeg	08.04.2022
Vormi sisu kasutamise selgitus	Vorm on abiks riigi eelarvestrateegia (RES) protsessi sisendina koostatava programmi dokumendi eelnõu koostamiseks. Programmi eelnõu kohandatakse RES-ist ja riigieelarvest lähtuvalt. Programmi kinnitab minister käskkirjaga.

1. Programmi esileht

Tulemusvaldkond	Infoühiskond
Tulemusvaldkonna eesmärk	Eestis on loodud hästi toimiv keskkond IKT laialdaseks kasutamiseks ja nutikate lahenduste loomiseks, mis on seeläbi tõstnud majanduse konkurentsivõimet, inimeste heaolu ja riigivalitsemise tõhusust.
Valdkonna arengukava	Eesti digiühiskond 2030
Programmi nimi	Digiühiskonna programm aastateks 2022–2025
Programmi eesmärk	Avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti.
Programmi periood	2022–2025
Peavastutaja (ministeerium)	Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium (MKM)
Kaasvastutajad (oma valitsemisala asutused)	Riigi Infosüsteemi Amet (RIA), Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA), Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus (RIT)
Kaasvastutav ministeerium ja selle valitsemisala asutused	Ei ole

2. Sissejuhatus ehk programmi sisu lühikokkuvõte

Digiühiskonna programm viib ellu Infoühiskonna tulemusvaldkonna eesmärgi.

Programmi eesmärk: Avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti.

Programmi abil viib peavastutaja, MKM koos partneritega ellu Eesti digiühiskonna arengukava 2030 (edaspidi arengukava) alljärgnevate alaeesmärkide tegevussuunad:

- (*) digiriik
- (*) küberturvalisus
- (*) ühenduvus.

Antud programmi tekstis on sihttase 2025. aastal sama, kui sihttase 2023. aastal, sest tegevuste elluviimine sõltub enamjaolt Euroopa Struktuurifondide rahastusest. Antud hetkel (08.04.2022 seisuga) on uue SF perioodi rahastuse läbirääkimised käimas, seega vahendeid programmi planeerida ei saa. Sellest tulenevalt eeldame, et sihttasemed ei muutu.

Olulised tegevused, mis viiakse ellu 2022-2024 aastal:

- Taaskasutuse võimendamine digiriigis on teostatud. Tekitatud on ühine digiriik.eesti.ee inforuum, kus on selge ülevaade digiriigi teenuste ja IT lahenduste arenduspõhimõtetest ja milles toimub ka süsteemselt juhitud digiriigi probleemide ja lahenduste korje ning realiseeritud on IKT komponentide taaskasutuse platvormid: laiendatud on digiriigi koodivaramus leitavat tarkvaravalikut ning tekitatud on ka jupivaramu kratijuppide ja muu taaskasutatavate tehniliste komponentide jagamiseks.
- 2021. aastal koostati uus riiklik kratikava ja järgnevatel aastatel on eesmärk jätkata tegevuskava elluviimist.
- 2022. aasta lõpuks on bürokratt rakendatud vähemalt viies riigiasutuses.
- Tegevuste elluviimine vastavalt loodud avaandmete tegevuskavale aastateks 2021-2022 ja andmehalduse tegevuskavale aastateks 2021-2022.
- Digiriigi kestlikkuse tagamiseks koordineerime riigieelarve kui ka EL fondide (SF ja RRF) vahendite kasutust, et riigile olulised IT-arendused oleksid rahastatud ning digipööre hoo sisse saanud. 2022-2023 on suur fookus EL vahendite (SF 2021-2027; RRF kuni 2026) rakendusskeemide välja töötamisel ja koordineerimise sisse töötamisel. Alustatakse mitmete riigiüleste reformidega, sh avalike digiteenuste uus tase: teenused terviklikuks ja proaktiivseks ning digiriigi alustaristu uus tase, sh digiriigi turvaline pilveminek.
- Kaasajastame riikliku küberturvalisuse haldamise ja küberintsidentide lahendamise kontseptsioon. Täiendame nende kontseptsioonide põhjal Küberturvalisuse seadust ning teisi õigusakte ja regulatiivseid dokumente, mis sätestavad asutuste ja organisatsioonide rollid, vastutuse, ülesanded ja koostöösuhted. Lähtume selles ka Riigikaitse arengukava 2022-2031 eesmärkidest.
- Tõstame olukorrateadlikkust küberturbe trendide, ohtude ja mõjude osas ning arendame võimet luua adekvaatseid küberturvalisuse tagamise meetmeid. Selleks süstematiseerime küberturvalisuse teadus- ja arendustegevuse protsesse ning tellime vajalikke analüüse ja uuringuid.
- Võtame kasutusele uue küber- ja infoturbe standardi ning parandame turvameetmete rakendamise võimekust. Loomme mõõdikute süsteemi, et seirata ja mõõta küberturvalisuse olukorda riigis.
- Peab veelgi rahulolu avalike teenustega nii elanike kui ka ettevõtjate hulgas. Seda toetab nii olemasolevate ja uute infosüsteemide nutikas arendamine, teenuse omanike teadlikkuse ja oskuste suurendamine kui ka teenuste disainimine kasutaja vajadustest lähtuvalt. Oluline suund on kasüundmusteenuste juurutamine, mis hõlmab ka eesti.ee arendusi ja intergratsioone riigi ülejäänud andmebaaside ning teenustega. Lisaks jätkatakse avalike teenuste ja baastaristu arendamise toetamisega ning avalike teenuste koosvõime loomise toetamisega.
- 2020. aasta septembris kokku lepitud sündmusteenuste arendamise teekaardi alusel alustatakse aktiivselt sündmusteenuste välja arendamist, esimeste arendustega on plaanis töösse minna 2021.

aasta IV kvartalis. Kokku on teekaardi alusel lepitud 14 elusündmusteenuses, millest 10 sündmusteenust arendatakse välja perioodil 2021 – 2025.

- Jätkatakse avalike teenuste parema juhtimise, sh mõõtmise ja seire juurutamisega. Selleks on välja töötatud digiteenuste arendamise aluspõhimõtted ja loomisel on tööriistad teenuse disainimiseks.
- Arendatakse edasi teenuste juhtide ja omanike teadmisi ja oskusi ning luuakse ja pakutakse teenuse omanikele tööriistu teenuste kirjeldamiseks ja haldamiseks. Tööd jätkab asutuste esindajatest koosnev nõustamiskogu (nn äripaneel) kasutajakesksete avalike teenuste välja töötamiseks.
- Viiakse lõpule 2018. aastal Elektrileviga sõlmitud juurdepääsuvõrkude passiivse lairibataristu toetusmeede, millega 2023 lõpuks peaks maapiirkondades saama ülikiire juurdepääsuvõrguga liitumise võimaluse 40 016 aadressi (17,6 mln).
- Riigi toel rajatakse esimesed katkematud 5G transpordikoridorid ning rajatakse 5G piirkonnad elu- ja tööstuspiirkondadesse.
- Käivitatakse uued toetusmeetmed juurdepääsuvõrkude rajamiseks turutõrkepiirkondades.
- Ministeeriumid ja nende allasutuste arvutitöökohateenused ja serveritaristu alusteenused viiakse üle kesksele teenusepakkumise mudelile, et tõsta teenuste kvaliteedi ning vähendada tehnoloogilist paljusust riigis.

3. Programmi juhtimiskorraldus

3.1. Ülevaade programmi koostamise korraldusest

Programm toetub arengukava tegevussuundadele. Programmi ning rahastuskava koostas MKMi digiriigi arengu osakond, sideosakond ja riikliku küberturvalisuse osakond ning selle elluviimise eest vastutab digiarengu asekanter. Programmi rakendamine toimub muuhulgas riigi IKT arendusprojektide rahastamise ning nõustamise kaudu.

3.2. Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamise ja rakendamise kaasatud

Programmi elluviimise on kaasatud Riigi Infosüsteemi Amet, Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus ja Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet.

3.3. Seos teiste tulemusvaldkondadega

Digiühiskonna näol on tegu horisontaalse teemaga, mis tähendab, et teiste tulemusvaldkondade arengukavade koostajail tuleb ette näha asjakohased tegevused IKT kasutuselevõtuks oma valdkonna sisuliste eesmärkide saavutamisel. Otsene sisuline puutumus on hariduse ja teaduse tulemusvaldkonnaga, mille puhul digiühiskonna programm näeb ette tugitegevusi haridusprojektide piloteerimisel, taristu arendamisel ning teadus- ja arendustegevuse suunamisel.

Samuti on seos Siseministeeriumi tulemusvaldkonna ja programmiga – viimases on kajastatud MKM vastutus seoses elektroonilise side kaudu toimiva asukohapõhise kiire ohuteavituse süsteemi tehnilise lahenduse välja töötamisega. Samas on kajastatud ka MKM vastutus elutähtsate teenuste toimepidevuse tagamisel.

3.4. Programmi seire

Programmi seire toimub ühtses ajakavas Eesti digiühiskonna arengukava 2030 seirega, mille tulemusel tekivad nii arengukava tulemusaruanne kui programmi aruanne. Vastutavate ametnike jooksvat koostööd ja infovahetust korraldab MKM.

4. Programmi eesmärk, mõõdikud ja eelarve

4.1. Programmi eesmärk

Programmi eesmärk on avalike teenustega rahulolu tõus, ülikiire interneti parem kättesaadavus ja küberkaitstud Eesti.

Programmi tegevuste elluviimise tulemusena on Eesti elanikel ja ettevõttele juurdepääs kiirele ning kaasaegsel tehnoloogial põhinevale internetiühendusele. Arendatud on mugavad avalikud teenused nii ettevõtjate kui ka eraisikute jaoks. Eesti on küberkaitstud ja inimesed saavad tarbida digiteenuseid usaldades, et nad on kübermaailmas kaitstud.

4.2. Programmi mõõdikud

Tabel 1. Programmi mõõdikud

Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Avalike digiteenustega rahulolu: Rahuolu e-teenustega 85% elanike seas Allikas: MKM Teenuste kataloog	75%	80%	81%	83%	85%
Küberturvalisuse turvalisus ja usaldusväärsus Allikas: Statistikaamet	algtase teadmata, esimene tulemus sept. 2022	algtase	algtase +1%	algtase + 2%	algtase + 3%
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. Allikas: MKM	58%	60%	62%	64%	66%

4.3. Programmi eelarve

Tabel 2. Programmi eelarve

Programmi eelarve investeeringutega	2022	2023	2024	2025
kulud	85 999 854	82 728 363	44 555 811	25 577 700
sh välistoetused ja kaasrahastus	57 732 514	58 446 716	25 376 549	6 393 108
investeeringud	18 271 037	9 422 978	10 056 382	3 392 753
sh välistoetused ja kaasrahastus	16 301 871	7 453 812	8 087 216	1 423 587
mitterahalised kulud	1 467 052	1 121 672	1 465 925	1 454 317
Programmi eelarve kokku	105 737 944	93 273 013	56 078 118	30 424 770

5. Olukorra lühianalüüs

Eesti digiühiskonna arengu peamine alussammas on olnud avaliku sektori aktiivne roll innovaatiliste lahenduste tellimisel ja arengueelduste kujundamisel, samuti ettevõtete panustamine uutesse tehnoloogiatesse ning Eesti inimeste kõrge usaldus e-riigi vastu, millest tuleneb valmisolek uute tehnoloogiliste võimaluste kasutamiseks.

Digiühiskonna programm on jaotatud kolme meetmesse: digiriik, küberturvalisus ja ühenduvus. Läbi tegevuste nendes kolmes suunas liigume mugavamate avalike teenuste suunas, mis on ka paremini kättesaadavamad ja küberkaitstud.

Digiriigi arendamisel on oluline nii uue tehnoloogia kasutuselevõtt kui ka teenuste sisuline arendamine. **Digiriigi toimimiseks vajalik komponent on riigi infosüsteemi baastaristu.** Kuigi riigi teenuste taristut (X-tee, eID, teabevärvad jne) on järjepidevalt arendatud, tuleb tehnoloogia kiire arengu ning tarbijate ootuste valguses seda jätkuvalt ajakohastada või vajaduse korral selle osi ka välja vahetada. See tagab taristu komponentide pideva terviklikkuse ja käideldavuse ning vastavuse konfidentsiaalsuse nõuetele. Avaliku sektori IKT-lahenduste tervikliku toimimise eeldus on nende **koosvõime**. Väljakutse on tugevam riigi infosüsteemi koosvõime põhimõtete jõustamine ning era- ja avaliku sektori vahelise koosvõime loomine.

Tehtud on pingutusi tehnoloogiasuundumustega kaasaskäimiseks, loodud näiteks riigipilve taristu, kasutusele võetud plokiahela tehnoloogia ning tehisintellekti rakendusi, kuid eesmärk on nende tehnoloogiate laiem kasutuselevõtt, et suurendada teenuste ning taristu efektiivsust. **Tehisintellekti kasutuselevõtt** on näiteks viimase kahe aasta jooksul hoogustunud ja tänaseks on kratte avalikus sektoris rakendatud enam kui 50 korral. Samas on oluliseks väljakutseks tehniline kompetents, probleemid avaliku pilve kasutamise ja puudulik andmehalduse praktika. Sarnastel põhjustel on mõjutatud ka teised suure potentsiaaliga teemad ja initsiatiivid nagu avaandmed, andmeanalüütika ja käesolevalt arendatav #bürokrati kontseptsioon, mille toel soovitakse viia avalike teenuste kasutamine radikaalselt lihtsaks. Teisisõnu, teenusteeruum ei toimi veel kogu Eesti ulatuses ühtsena ja see pärsib näiteks majanduse tootlikkust. Sarnaselt on pärsitud teenuste piiriülene kättesaadavus, näiteks digiresepti (koostöö Eesti ja Soome vahel on siiski käivitunud) või e-arvete kasutamine väljaspool Eestit. Samuti nõuab tähelepanu avaliku ja erasektori tööjaotus ning koostöömudel.

Lisaks on uuel moel käivitunud **haldusaladeülene digiriigi tehnoloogiajuhtimine**: võimendunud on arhitektuurinõukogu ja käivitunud on digiriigi arhitektuuripaneel, milles valideeritakse erinevate digiriigi teenuste uute arenduste arhitektuuri ja tehnoloogiavalikuid ning antakse tagasisidet ja võimendatakse koostööd. Arhitektuuripaneelis on seni üle vaadatud ja tagasisidet antud 25'le suure eelarvega või haldusaladevahelisele projektile. See protsess samas vajab selgemat kehtestamist nõuete ja juhtimishoobade osas: eesmärk on see, et arhitektuuripaneel ja digiriigi arenduse nõuete tagamine oleks läbiv protsess sõltumata IKT projektide rahastusallikatest. Arvutitöökoha ja servertaristus alusteenuste ühtseks juhtimiseks viiakse teenustepakkumine Riigi Info- ja Kommunikatsiooni Keskusesse, mis võimaldab korraldada kesket teenusepakkumist kumulatiivselt väiksemate kuludega tulevikuvajadusi silmas pidades ning pakkuda riigiülelset parema kvaliteediga teenuseid.

Suur jätkuv väljakutse on **e-teenuste kättesaadavus**, nende mugavus ning kiirus, mis paratamatult peavad sammu pidama erasektori teenuste kvaliteedi ning võimaluste rohkusega. See paneb surve alla avalike e-teenuste pakkujad ning arendajad. E-teenuste valdkonnas on tänaseks juurutatud teenuste omanike kontseptsioon, teenustele on määratud omanikud, ehk need kes vastutavad teenuste toimimise ja arendamise eest. On toimunud regulaarsed Avalike teenuste nõukogu koosolekud, mille kaudu viiakse ellu valdkonna- ja asutusteüleseid projekte teenuste arendamiseks. Vajab selgitamist ja üle vaatamist, millised koostöövormid kõige paremini teenuste arendamist toetavad (nn äripaneel, teenuse omanike võrgustik). Lisaks sellele on loodud teenuste kataloog asutuste olemasolevatest teenustest ülevaate saamiseks. Määrusega „Teenuste korraldamise ja teabehalduse alused“, on loodud õiguslik alus liikuda kliendikesksete valdkonnaüleste teenuste suunas. Teenuse omanikud on soovinud häid juhendmaterjale ja tööriistu, nende loomine on töös.

Otseste avalike teenuste kvaliteedi näitajad (aeg, osutamiste arv ja rahulolu) mõõtmine pole täielik, see näitab, et kvaliteedi hindamise juurutamisega on vaja jätkuvalt tegeleda. Teenuste rahulolu mõõtmine on kavas muuta läbivaks automaatseks protseduuriks kõikide otseste avalike teenuste juures, mis annab edaspidi parema ja ajakohasema ülevaate kasutajate tagasisidest teenustele. Töötatakse välja sündmuspõhiseid teenuseid, mis koondavad eri haldusalade asutuste teenused kasutaja elu- või ärisündmustest lähtuvalt terviklikesse komplektidesse tehes niimoodi teenuste leidmise ja läbimise kasutajate jaoks lihtsaks. **Arendatakse proaktiivseid teenuseid**, mis tähendab, et teenust ei algata mitte kasutaja poolse pöördumisega vaid ametniku enda initsiatiivil lähtudes olemasolevatest andmetest. Arendatakse automaatseid teenuseid, mis tähendab, et korduvad menetlustoimingud nõuavad vähem käsitööd ja muutuvad kasutajate jaoks kiiremaks.

Küberturvalisuse valdkonnas on mitmeid olulisi väljakutseid. Digitaalsete lahenduste turvalisus ning areng avaldavad olulist mõju Eesti ühiskonna, riigi, julgeoleku ning majanduse toimimisele. Sellest tulenevalt on vaja järgmise kümnendi küberturvalisuse arengusuundi planeerides silmas pida ülemaailmseid trende, riskifaktoreid ning mõju Eesti digitaalsele ökosüsteemile.

Eesti sõltuvus digitehnoloogiast ja -ökosüsteemist on laiaulatuslik. Eesti on kõrgelt arenenud digitaalne ühiskond, mis sõltub väga suurel määral digitaalsetest teenustest ning neid võimaldavast taristust – võrgu- ja infosüsteemidest, riist- ja tarkvarast, tavakasutaja seadmetest jne. Kõik elutähtsa teenuse osutajad kasutavad oma protsessides infosüsteeme ning suur osa nendest hindab oma teenuse digitaalset sõltuvust kriitiliseks. Lisaks on erinevad infosüsteemid omavahel seotud, kasutades üksteise andmeid ning moodustades terviklikult toimiva digitaalse ökosüsteemi.

Digitaalsed tehnoloogiad muutuvad keerukamaks ja küberturbe spetsialiseerumine kasvab. Seadmete ja infosüsteemide keerukus kasvab pidevalt, mis toob endaga kaasa ulatusliku spetsialiseerumise küberturvalisuse alal. Universaalsete ekspertide abil ei ole enam võimalik lahendada kompleksseid väljakutseid, mis eeldavad sügavat ekspertiisi erinevates valdkondades – näiteks pilveandmetöötlus, tehisintellekt, krüptograafia, kvantkommunikatsioon, sidetehnoloogiad, asjade internet, liitreaalsus, robotika jne.

Kaalukama mõjuga alaeesmärk on interneti püsiühenduste kättesaadavuse suurendamine, mis on arengukava meetmete rakendamise kaudu tuntavalt paranenud. Aastatel 2019–20 leidsid aset esimesed nn viimase miili ühenduste ehitamised, et tõsta ühenduste kättesaadavust ning kvaliteeti. Väljakutse on endiselt ka ülikiire interneti (alates 100 Mbit/s) omaksvõtt tarbija poolt, seda vaatamata suurenenud pakkumisele.

Eelnevatega läbivalt seotud teema on **e-riigi kestlikkus**, mis tuleneb aastate jooksul esinenud pideva ülalhoiu ja edasiarenduse, aga ka küberturbe valdkonna alarahastusest. Senistel hinnangutel võib tehnoloogiline „võlg“ riigi infosüsteemides ulatuda kuni 60 miljoni euroni aastas. Rahastuse osas on väljakutseks olnud senini projektipõhine arendus struktuurifondide (SF) vahenditest, mida tuleb uue EL rahastusperioodi ettevalmistamisel paindlikumalt korraldada, samas pidades kinni digiriigi ristfunktsionaalsetest nõuetest ja muust oluliselt, mis on elementaarsed igasuguse kvaliteetse arendusprojekti puhul ning millega minimeeritakse võimalikke negatiivseid riske ja ebaõnnestumisi.

6. Meetmed ja tegevused

6.1. Meede 1 – DIGIRIIK

Meetme eesmärgiks on tagada parim digiriigi kogemus. Kui varasemalt on olnud digiriigi arengu sihiks eeskätt riigihalduse tõhususe tõstmine, siis teenuste kvaliteet ja suunitlus just kogemusele on järgmine digiriigi arengutase. Kindlasti saab riigis asju teha endiselt ka tõhusamalt - lihtsalt käsikäes teenuste kvaliteedi tõstmisega. Avalike teenuste parim kogemus ja kvaliteet aitab majandust teha digiväeliseks, sest asjaajamine on üha lihtsam. Parima digiriigi kogemuse tagamiseks tuleb just digiriigi alal samuti astuda samme, et siin oleks ka väetatud pind tulevikulahenduste loomiseks.

Tabel 3. Meetme „Digiriik“ eesmärk ja mõõdik

Meetme eesmärk:	Tagada parim digiriigi kogemus				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Avalike digiteenustega rahulolu: Rahuolu e-teenustega 85% elanike seas Allikas: MKM Teenuste kataloog	75%	80%	81%	83%	85%

6.1.1. Programmi tegevus: Digiriigi arenguhüpped

Tegevuse eesmärgiks on võtta aktiivselt kasutusele uusi lahendusi. Eesmärgiks on, et Eesti on esimene riik maailmas, kus avalikud teenused tulevad sinu juurde, kui sul on neid vaja. Programmi tegevuse raames töötatakse krattide laiema kasutuselevõtu nimel, et tagada riigisektori tõhusust ja pakkuda inimestele mugavamaid teenust. Uue tegevusena võetakse eesmärgiks Eesti kui roheline digiriigi arendamine, kus kasutusele võetavad digitehnoloogiad- ja lahendused on võimalikud „rohelised“.

Tabel 4. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdik

Programmi tegevuse eesmärk:	Uued lahendused on aktiivselt kasutusele võetud				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Elusündmusteenuste arv* Allikas: MKM	0	2	5	8	10
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM ja RIA.					

*Mõõdiku metodoloogia muutus. Edaspidi loetakse ainult neid elusündmusteenuseid, mille loomist on juhtinud MKM.

6.1.2. Programmi tegevus: Digiriigi alusbaasi kindlustamine

Tegevuse eesmärgiks on hoida loodu kvaliteeti kõrgel tasemel ja ajakohasena. Kõiki avalikke teenuseid disainitakse, juhitakse ja mõõdetakse ühtsetel alustel ja otsuseid avalikus sektoris tehakse kvaliteetsete andmete põhjal. Tegevuse raames tegutsetakse selle nimel, et avalik sektor võtaks üle pilvetehnoloogiate kasutamise ja et aina enam avalikke teenuseid oleks piiriülelts kasutatavad. Arendame avalike sektori töötajate digioskusi ja võimendame suuremahulisi digimuutusi avalikus sektoris.

Tabel 5. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Seni loodu kvaliteet on hoitud kõrgel tasemel ja ajakohasena.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Toetatud riigiasutuste või nende poolt hallatavate asutuste arv, kelle digiteenuseid, -tooteid ja -protsesse toetatakse* Allikas: MKM	0	2	3	4	5
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, TTJA, RIT ja RIA.					

*Seoses uue Euroopa Liidu struktuuriperioodi algusega 2022. aastal loetakse toetatud asutuste algtasemeks „0“.

6.2. Meede 2 – KÜBERTURVALISUS

Meetme eesmärk on, et Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne. Seega on vajalik toetada Eesti digitaalset eluviisi ning sellele tuginevat inimeste heaolu ja majanduslikku arengut, samas silmas pidades riikliku julgeoleku huvisid.

Tabel 6. Meetme „Küberturvalisus“ eesmärk ja mõõdikud

Meetme eesmärk:	Eesti küberruum on turvaline ja usaldusväärne.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Küberruumi turvalisus ja usaldusväärsus Allikas: Statistikaamet	algtase teadmata, esimene tulemus sept. 2022	algtase	algtase +1%	algtase + 2%	algtase + 3%

6.2.1. Programmi tegevus: Riikliku küberturvalisuse juhtimine, korraldamine ja koordineerimine

Riikliku küberturvalisuse korraldamiseks on vajalik pidevalt analüüsida digitaalsete trendide ja küberohtude muutust ning nende mõju Eesti küberturvalisusele. Sellest tulenevalt koostame ja hoiame riskianalüüsides lähtuvalt ajakohasena riikliku küberturvalisuse korralduse mudeli, millega määrame oluliste küberturbe funktsiooniga asutuste ja organisatsioonide rollid, vastutuse ja ülesanded.

Käsitleme riigisidet ja andmesaatkonna funktsiooni küberturbe teenustena ning integreerime need valdkonnad küberturvalisuse tagamise protsessidesse. Täiendame ja täpsustame õigusakte, lepinguid ja teisi regulatiivseid dokumente, mis sätestavad asutuste ja organisatsioonide rollid, vastutuse, ülesanded ja koostöösuhted.

Tabel 7. Programmi tegevuste eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Küberturvalisuse riiklik juhtimine, korraldamine ja koordinatsioon on ajakohane ja adekvaatne				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Küberturvalisuse tagamise ja arendamise tegevused on kvaliteetselt ellu viidud Allikas: MKM	jah	jah	Jah	Jah	jah

Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM.

6.2.2. Programmi tegevus: Suundumuste, riskide ja mõjude analüüsivõime arendamine

Tegevuse eesmärgiks on, et otsustajad, poliitika kujundajad ning võrgu- ja infosüsteemide omanikud omavad head olukorrateadlikkust globaalsetest digiarengu ja küberturvalisuse trendidest, riskidest ja mõjudest Eestile. Selle tulemusel suudetakse Eestis välja töötada ja rakendada Eesti konteksti sobivaid küberturvalisuse tagamise meetmeid.

Tabel 8. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Mõistame tehnoloogia arengut ja oskame küberriskidega toime tulla				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Teostatud analüüsides arv aastas Allikas: MKM	2	4	4	4	4

Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, RIA.

6.2.3. Programmi tegevus: Küberturvalisuse tagamine

Tegevuse tulemus on, et küberturvalisuse tagamise meetmed on rakendatud vajalikul tasemel. Riik on suuteline operatiivselt lahendada erineva mastaabiga kriise ja osalema rahvusvahelises kriisihalduses. Kaasaegsete küberturbe meetmete rakendamiseks on piisavalt spetsialiseerunud eksperte ning vahendeid. Eesti on rahvusvaheliselt suunda andev juhtriik konkreetsetes prioriseeritud küberturbe valdkondades ning suudab muudes olulistest valdkondades adekvaatselt kaasa rääkida.

Tabel 9. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Suurem küberturbe tagamise võimekus				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Asjakohased küberturbe meetmed on rakendatud Allikas: MKM	Mõõdik välja töötamisel	Mõõdik välja töötatud ja rakendatud	Paranemine võrreldes eelmise aastaga	Paranemine võrreldes eelmise aastaga	Paranemine võrreldes eelmise aastaga
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM, RIA, RIT ja TTJA.					

6.3. Meede 3 – ÜHENDUVUS

Meetme eesmärgiks on see, et Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid. Mida paremad ühendused, seda rohkem saab digi olla mootoriks eri sektorites ja üle-Eestiliselt. Ühenduste kvaliteedist ja saadavusest sõltub samuti see, kui hea pinnas on Eestis tulevikulahenduste loomiseks ja kas siia tullakse nt mujalt ka seda tegema.

Tabel 10. Meetme „Ühenduvus“ eesmärk ja mõõdikud

Meetme eesmärk:	Eestis on asukohast sõltumata kättesaadav ülikiire, usaldusväärne ja taskukohane sideühendus, mis võimaldab luua ja kasutada uudseid digiteenuseid.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. Allikas: MKM	58%	60%	62%	64%	66%

6.3.1. Programmi tegevus: Õigusruumi tagamine

Tegevuse eesmärgiks on tagada, et õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele. Õigusruumi kujundamisel on arvestatud osapoolte huve nii, et regulatiivne keskkond püsiks võimalikult stabiilsena ja tasakaalustatuna ning soodustaks koostööd baastaristu rajamisel, sh. turutõrkepiirkondades. Mobiilsidevõrgu arenguhüppeks vajalik sagedusressurss on kiiresti ja tõhusalt turule eraldatud. Euroopa Liidus ja Rahvusvahelises Telekomunikatsiooni Liidus tehtud otsused vastavad Eesti huvidele.

Tabel 11. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Õigusruum on ajakohane ja vastab ühiskonna vajadustele ja ootustele.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Ajakohastatud õigusaktide arv Allikas: MKM	8	2	2	2	2
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM ja TTJA.					

6.3.2. Programmi tegevus: Juurdepääsuvõrkude väljaarendamine

Tegevuse eesmärgiks on tagada, et turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga. Eesti maapiirkondades on rajatud juurdepääsuvõrguga liitumise võimalus kõigile ettevõtetele ja asutustele ning kõigile aastaringselt kasutuses olevatele majapidamistele. Juurdepääsuvõrguga liitunud majapidamistel, ettevõtetel ja asutustel on võimalik kasutada ülikiiret (vähemalt 100 Mbit/s) lairibaühendust, mida on võimalik suurendada kuni 1 Gbit/s'ini.

Tabel 12. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Turutõrkepiirkondades on loodud liitumise võimalus väga suure läbilaskevõimega juurdepääsuvõrguga.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
Eesti kodumajapidamiste ja ettevõtete osakaal, kel on võimalus liituda vähemalt 100 Mbit/s	58%	60%	62%	64%	66%

internetiühendusega, mida saab suurendada kuni kiiruseni 1 Gbit/s. Allikas: MKM					
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM.					

6.3.3. Programmi tegevus: 5G taristu ja teenuste arendamine

Tegevuse eesmärgiks on tagada, et Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga. Selleks antakse toetust täiendava baastaristu (mastid ja nende ühendus baasvõrguga) rajamiseks kohtades, kus piisav levi puudub.

Tabel 13. Programmi tegevuse eesmärk ja mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärk:	Eesti peamised transpordikoridorid on kaetud katkematu 5G leviga.				
Mõõdik, sh allikas	Algtase (2021)	Sihttase (2022)	Sihttase (2023)	Sihttase (2024)	Sihttase (2025)
5G transpordikoridoride arv Allikas: MKM	0	0	0	1	2
Oodatavat tulemust aitavad oma teenuste kaudu saavutada: MKM.					